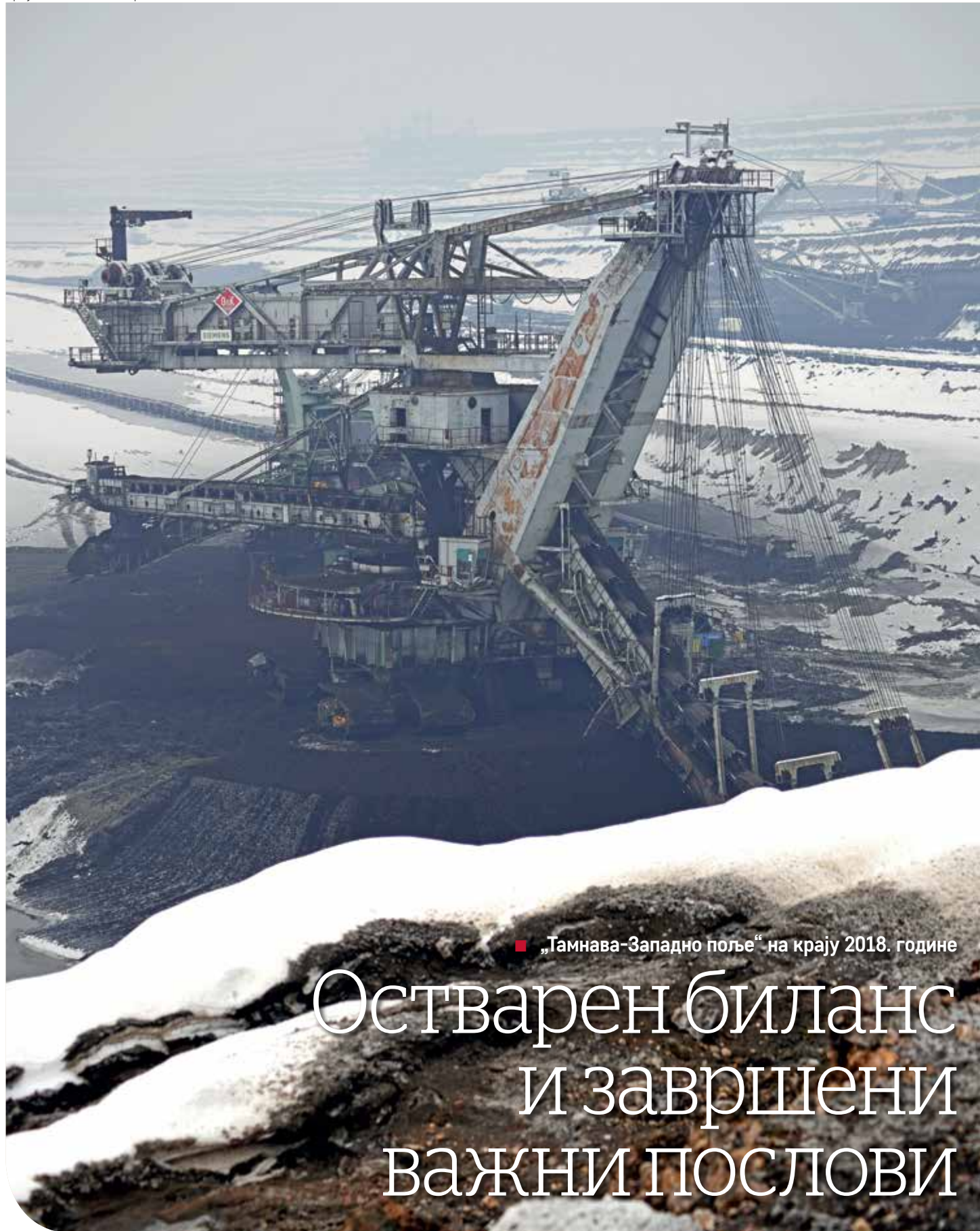

■ „Тамнава-Западно поље“ на крају 2018. године

Остварен биланс
и завршени
важни послови

■ Предводећи групу домаћих и страних планинара, фото-репортер листа „ЕПС Енергија Колубара“ Александар Рашин у новембру се попео на Исланд Пик (6.189 метара), један од хималајских врхова

Садржај

07

из епс групе

Милорад Грчић, в. д. директора ЈП ЕПС,
посетио Кладово
Улагања ЕПС-а и у локални развој

08

актуелно

Пресељење села Вреоци
улази у завршницу
Заједничко превазилажење препрека

12

репортажа

Близанци Томислав и Андрија, главне
пословође БТУ и БТС система на Пољу „Д“
Угаљ по Гајићима

16

актуелно

Рударском басену „Колубара“ уручен
сертификат ISO 50001:2011
Усвојен систем управљања енергијом

17

Производно-технички сектор у „Преради“
**Сви подаци
на једном месту**

18

локални мозаик

Бициклизам све популарнији
међу Лазаревчанима
Колубарци на два точка

20

„Царски часови“,
нова збирка песама Дарка Даничића
Потрага за смислом

21

Меморијални турнир „Милан Рмуш“
**Пехар за екипу
„Колубаре“**

22

временов

Драгомир Лазић, пензионер
**Чаробњак
из Сушаре**

04

Реализација инвестиционих пројеката у РБ „Колубара“

Угаљ измешта реке и путеве

10

„Тамнава-Западно поље“
на крају 2018. године

Остварен биланс и завршени важни послови

14

Пети БТО систем Поља „Д“
мења позицију

Велики ремонт, још већа реконструкција

импресум

ЕНЕРГИЈА
КОЛУБАРА

ИЗДАВАЧ: ЈАВНО ПРЕДУЗЕЋЕ ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА СРБИЈЕ.
ЧАСОПИС ИЗЛАЗИ МЕСЕЧНО

В. Д. ДИРЕКТОРА: Милорад Грчић, ДИРЕКТОР СЕКТОРА ЗА ОДНОСЕ С ЈАВНОШЋУ: Звездана Јовановић Поповић, РУКОВОДИЛАЦ ОДЕЉЕЊА ЗА ИНФОРМИСАЊЕ И ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК: Ана Павловић, ТЕХНИЧКИ УРЕДНИК: Милош Павловић, ФОТО-РЕПОРТЕРИ: Александар Рашин и Милан Цвијетић, АДРЕСА РЕДАКЦИЈЕ: Карађорђева 37, 11550 Лазаревац, ТЕЛЕФОНИ: 011 785 5086, 785 5089, Е-МАИЛ: redakcija@rbkolubara.rs, WEB SITE: www.rbkolubara.rs, НАСЛОВНА СТРАНА: Милан Цвијетић, ЛОГОТИП: Милош Павловић, ШТАМПА: ЈП „Службени гласник“ Београд, ТИРАЖ: 3.500, ПРВИ БРОЈ ЛИСТА РУДАРСКОГ БАСЕНА „КОЛУБАРА“, ПОД НАЗИВОМ „КОЛУБАРА“, ИЗАШАО ЈЕ ИЗ ШТАМПЕ 24. СЕПТЕМБРА 1960. ГОДИНЕ, ОД 15. НОВЕМБРА 2017. НОСИ НАЗИВ „ЕПС ЕНЕРГИЈА КОЛУБАРА“

Да би производња угља на колубарским коповима и у будућности била ослонац сигурности електроенергетског система Србије, неопходна су финансијска улагања у куповину нове, модернизацију и ревитализацију рударске производне опреме. Приоритет је да се обезбеди ширење и развој активних копова, као и отварање нових откопа.

У оквиру инвестиционих циклуса у „Колубари“, актуелна су два пројекта о чијој важности најбоље говори податак да су оба, на основу закључка Владе Србије, проглашена пројектима од значаја за Републику Србију.

Новица Љушић, помоћник директора за инвестиције, развој и унапређење производње РБ „Колубара“, истиче да су то пројекат измештања државног пута првог реда – Ибарске магистрале и пројекат измештања реке Пештан у првој фази, локалног пута Барошевац–Зеоке–Медошевац и пратеће инфраструктуре.

Пре почетка реализације уговора било је неопходно да се заврши сложен, дуг и комплексан посао припреме обимне документације, обезбеђивања сагласности и дозвола од релевантних институција. После спроведених поступака јавних набавки и анализе стручних оцена, изабране су најбоље понуде за реализацију радова.

За потребе отварања Поља „Е“, заменског капацитета Поља „Д“, чији се експлоатациони век ускоро завршава, потребно је да се измести део реке Пештан, део локалног пута Барошевац–Зеоке–Медошевац и пратећа инфраструктура.

– Овај посао је добила заједничка понуда на челу са фирмом „Хидро-Тан“, а извођач радова је уведен у посао у августу. Рок за реализацију уговора је 15 месеци, односно у новембру наредне године.

Према пројекту измешта се 3,6 километара реке Пештан низводно од Барошевца и 5,1 километар локалног пута, на територијама

■ Новица Љушић

Угаљ измешта реке и путеве

У циљу проширења копа Поље „Г“ биће измештен део Ибарске магистрале. Предуслов отварања копа Поље „Е“ измештање дела реке Пештан (прва фаза), дела локалног пута и пратеће инфраструктуре

■ Радови на регулацији реке Пештан и измештању локалног пута

катастарских општина Барошевац и Зеоке. Увелико трају радови на оба објекта – објашњава Љушић.

Ново корито реке је димензионисано да прихвати стогодишње воде са резервним надвишењем насипа за заштиту копа од хиљадугодишњих вода. Комплетно ће бити обложено геомембраном и пројектовано да буде апсолутно непропустљиво.

Ради се на грубом ископу корита, изради насипа, припреми деоница за постављање геомембране. Актуелни су и радови на измештању пута и изради пропуста, као и послови постављања цевовода и припреме за бушење шипова за мост.

Стручне службе интензивно раде на припреми за израду пројектне документације за другу фазу измештања реке Пештан, локалног пута и изградњу пет брана. Очекује се да ће се у 2019. години, паралелно са реализацијом прве фазе, активно радити на припремама за другу фазу.

Други пројекат је измештање дела Ибарске магистрале за потребе проширења површинског копа Поље „Г“. Овај посао је поверен најбољој заједничкој понуди на челу са фирмом „Strabag“ d.o.o., која је носилац посла. Извођач је уведен у посао у октобру. Рок за реализацију уговора је 14 месеци, завршетак посла је у децембру наредне године.

Како наводи Љушић, магистрала се измешта у дужини од 7.247 метара, на потезу од ресторана „Амиго“ (Велики Црљени) до

локације код каменоресца Матијашевића у Шопићу. Пут се помера у простор ка прузи Београд–Бар, па ће нова траса магистрале бити уз саму пругу.

Пројектом су предвиђени радови на траси пута, мосту на реци Пештан, бетонски пропусти, измештање и изградња далековода и телекомуникационих инсталација. У току су радови на инжењерским објектима и пратећој инфраструктури, док се радови на самој траси очекују касније. Актуелни су радови на измештању 14 далековода 35 kV и два далековода 110 kV.

Радови у оквиру оба уговора су у току на оним деловима пројекта где је то могуће с обзиром на временске услове и улазак у зимски период који није повољан за радове ове врсте. Очекује се да ће радови у оквиру реализације оба пројекта бити завршени у уговореним роковима.

Н. Живковић

Припремни радови

Сви припремни радови за почетак реализације послова предвиђених уговорима урађени су у сопственој режији Огранка РБ „Колубара“. Послове уклањања објеката, крчења шуме, сече дрвећа обавили су радници и механизација „Колубаре“ и „Услуга“.

Према закону

Провера личне и колективне заштите спроводи се и код извођача радова који су склопили уговор са ЕПС-ом

У складу са Законом о безбедности и здрављу на раду, у техничким центрима у току је контрола спровођења мера у овој области да би се на лицу места утврдила примена мера безбедности и здравља на раду, једне од најважнијих мера у пословању компаније.

Од септембра се још интензивније контролишу услови у којима раде запослени у техничким центрима у Србији. Одговорни за безбедност и здравље на раду у техничким центрима имају задатак да на лицу места утврде да ли се правилно и по закону примењују мере безбедности и здравља на раду, посебно код запослених на радним местима са повећаним ризиком.

— У Техничком центру Нови Сад у септембру је било 36, а у октобру 40 таквих контрола. У ову акцију се од новембра укључила и Служба

Детаљи

Обиласком радних места проверава се да ли су услови за рад безбедни, да ли запослени користе лична и колективна заштитна средства и опрему, да ли су сва предвиђена документа у правилној употреби и да ли се доследно примењује „пет златних правила“. Уколико постоје примедбе на било који процес делатности, предлажу се мере за побољшање услова рада и начин извођења. Радови морају бити моментално забрањени уколико се утврди да су радници изложени животној опасности.

за безбедност и здравље на раду ЕПС-а, што је интензивнији наставак досадашњих контрола. Циљ нам је да се повреде, професионална обољења и смртни случајеви на раду, уз доследну примену Закона о безбедности и здрављу на раду, спрече, односно сведу на најмању могућу меру. Зато контрола треба да делује превентивно и саветодавно, посебно на запослене који раде на местима са повећаним ризиком – каже Мирко Петровић, шеф Службе за ИМС и безбедност и здравље на раду у новосадском техничком центру.

Провера личне и колективне заштите спроводи се и код извођача радова који су склопили уговор са ЕПС-ом, а изводе радове на електроенергетским и неенергетским објектима.

М. Јојић

■ Ревитализација ХЕ „Зворник“

Завршни радови на агрегату А3

По добијању и потврђивању резултата, планирано је да агрегат А3 буде у пробном раду месец дана

У хидроелектрани „Зворник“ завршена је монтажа комплетне електро и машинске опреме на трећем агрегату, чија је ревитализација почела 11. јануара. Као и на претходна два ревитализована агрегата, уграђена је нова опрема: турбина, генератор, опрема генераторског напона, систем управљања, блок-трансформатор, ново разводно постројење и команда.

Прва испитивања на агрегату уграђена су без воде почетком

новембра. Обављени су тестови поједине опреме и елемената, а након тога агрегат је припремљен за прво покретање. После тестирања, која треба да докажу да опрема која је уграђена има уговорене параметре и потврђивању резултата, планирано је да агрегат А3 буде у пробном раду месец дана.

Извођач „Voith“ из Аустрије ради испитивања турбине и турбинске регулације, док је

њиховом огранку из Шведске поверено испитивање генератора и побудног система. „Елнос“ ради испитивање заштите, блок-трансформатора, опреме генераторског напона и разводног постројења, Институт „Михајло Пупин“ испитује систем управљања, а вибрације агрегата испитује „Виброакустика“.

Планирано је да се до краја 2019. заврши модернизација сва четири агрегата, чиме ће њихова

Под конач

Припрема се ревитализација система сопствене потрошње, чија је вредност 150 милиона динара. Објављивање тендерске документације очекује се крајем ове године, а реализација пројекта планирана је за 2019. и 2020. годину. Овај пројекат финансираће се средствима „Електропривреде Србије“.

укупна снага бити повећана за 30 одсто, на укупно 125,6 MW. Упоредо са ревитализацијом главне електромашинске опреме и система управљања, ремонтована је хидромеханичка опрема. Завршена је ревитализација свих осам преливних устава, које су потпуно спремне да прихвате евентуални вишак воде, а радове је изводила „Гоша Монтажа“.

Ј. Петковић

ХЕ „Ђердап 1“ ће после модернизације радити пуним капацитетом, са свих шест нових агрегата. Значајне инвестиције у дистрибутивну мрежу у овом крају

Улагања ЕПС-а и у локални развој

Милорад Грчић, в. д. директора ЈП „Електропривреда Србије“, посетио је Кладово и обишао важне објекте за пословање ЕПС-а и енергетску стабилност Србије и састао се са представницима Привременог органа Општине Кладово. Том приликом Грчић је поручио да су циљ и задатак „Електропривреде Србије“ стабилно и сигурно снабдевање електричном енергијом домаћинстава и привреде наше земље, али и развој локалне заједнице и побољшање услова за живот мештана у сваком крају земље где ЕПС производи и послује.

Представници ЈП ЕПС и локалне управе обишли су најпре ХЕ „Ђердап 1“.

– За Кладово је ХЕ „Ђердап 1“ најважнији привредни субјект, а за ЕПС је један од најважнијих енергетских капацитета. Приводи се крају ревитализација петог по реду од шест хидроагрегата ове електране, после чега почињемо ремонт и модернизацију последњег, па ће 2020. године електрана радити пуним капацитетом, са свих шест нових агрегата. Иза овог великог

пројекта стоји подршка Владе Србије и председника Александра Вучића. За читав овај крај то значи могућност за даљи несметан развој привреде и разлог више да становништво остане и привређује – рекао је Грчић.

ЕПС реализује и значајне инвестиције у дистрибутивну мрежу у овом крају да би се обезбедили услови за што квалитетније снабдевање купаца.

После посете највећој ЕПС-овој хидроелектрани, руководство ЕПС-а и представници локалне самоуправе обишли су и трафостанице „Сип“ и „Кладово 2“.

– ТС „Сип“ је веома важна за снабдевање овог подручја електричном енергијом у које 70 година није значајно улагано. У наредне три године планирана је комплетна ревитализација овог постројења да би могло поуздано

да ради наредних деценија. У ТС „Кладово 2“ електроопрема је већ ревитализована. Остало је да се заврше неки од грађевинских радова. Како нема стабилног снабдевања електричном енергијом без поузданог дистрибутивног система, реализује се и пројекат далековаода „Неготин – Брза Паланка“, као и замена бандера у руралним подручјима овог краја – објаснио је Грчић.

Он је на састанку са представницима општине поручио да ЕПС као друштвено одговорно предузеће има моралну и уговорну обавезу да улаже у животну средину и развој локалне заједнице.

– Коначно смо дошли у ситуацију да неко мисли на Кладово и на обавезе које Огранак „ХЕ Ђердап“ има. Оно што

посебно радује мештане Кладова је да смо у трећој фази завршетка спортске хале „Језеро“. Дobili смо обећања од ЕПС-а да ће се за три године завршити та трећа фаза. Ово је доказ да Влада, председник Србије и директор ЕПС-а са сарадницима мисле на Кладово и да ће помоћи да људи одавде не иду – поручио је Саша Николић, заменик председника Привременог органа Општине Кладово.

Обиласку и састанку у Кладову присуствовали су и Горан Кнежевић, извршни директор за послове снабдевања електричном енергијом, Саво Безмаревић, извршни директор за техничке послове производње енергије, Зоран Рајковић, извршни директор за техничке послове дистрибуције електричне енергије и управљање дистрибутивним системом, представници Огранка „ХЕ Ђердап“ и ОДС „ЕПС Дистрибуције“.

Р. Е.

Биће енергије и више од плана

Почетком новембра, 56 дана пре завршетка производне године, Огранак „ХЕ Ђердап“ испунио је овогодишњи план производње. ХЕ „Ђердап 1“ испунила је план 49 дана пре рока, а ХЕ „Пирот“ за само три месеца и четири дана рада. И „Власинске ХЕ“ оствариле су импресивне резултате и испуниле план крајем јуна. Према прогнози, очекује се традиционално добар децембар и још бољи производни резултати. ХЕ „Ђердап 1“ би требало да заврши годину са 500.000 MWh већом производњом од плана.

Заједничко превазилажење препрека

■ Радиша Синђелић

Процес је убрзан
потписивањем
споразума 2016.
године, којим
је омогућено
најхуманије и
најефикасније
решење - пресељење
целог села

надокнаду за инфраструктуру, па се и у њиховом случају одужио процес експропријације због правних проблема.

Упркос тешкој ситуацији, Синђелић истиче да је најбитније разумевање које представници МЗ Вреоци имају од стране в. д. директора Милорада Грчића и менаџмента ЕПС-а, Огранка РБ „Колубара“ и ГО Лазаревац.

– Да би процес пресељавања Вреоца био завршен, потребан је пре свега договор свих заинтересованих страна. Неопходно је реално сагледавање

околности, а нереални прохтеви нису пут којим се може наћи решење. Грађани који су остали у Вреоцима живе у тешким условима, али ми свакодневно, заједно са представницима „Колубаре“, радимо на побољшању услова. Решавамо свакодневно проблеме као што су прљаве саобраћајнице које су последица проласка коповске механизације, недостатак техничке и пијаће воде. Велику захвалност дугујемо директорима Милану Мишковићу и Александру Милићевићу на ажурности и спремности да се

укључе у ове послове, као и Бојану Синђелићу, председнику ГО Лазаревац, са сарадницима на сталној подршци – рекао је Синђелић.

Због великог броја фактора, у периоду од 2009. до 2014. године, када је било неопходно да процес експропријације у Вреоцима буде најинтензивнији, динамика није била задовољавајућа, што за последицу има кашњења у овој области. Током 2015. године, на разговорима са представницима ЕПС-а и РБ „Колубара“, чланови МЗ Вреоци истicali су потребу

З а потребе ширења површинских копова „Колубаре“, ради стабилне производње угља и електричне енергије, исељавају се насеља, инфраструктурни коридори, објекти и речни токови испод којих се налази угаљ. Једно од села које се комплетно пресељава и мења географију колубарског краја су Вреоци. Према пописима, у селу је било око 1.100 домаћинстава, односно око 3.500 становника.

Сада се практично завршава са процесом експропријације. Према речима Радише Синђелића, председника Месне заједнице Вреоци, преостало је још око 30 домаћинства, 10 из дела насеља „Пресека“ која су у Вреоцима, а према катастру припадају селу Медошевац, локали у центру села и стамбено-пословни комплекс за које до сада није извршен попис.

У центру села остало је још око 10 домаћинстава. Половина њих још увек није исплаћена. Друга половина је у дугим судским процесима, који у просеку трају између три и четири године, а у међувремену су се рударски радови приближили овим домаћинствима. Двадесетак власника домаћинстава потражују

Јавни објекти у насељу Кусадак

Неопходност исељавања јавних објеката из центра села потврда је исправности одлуке да се цело село пресели. Споразум о пресељењу објеката ове врсте је припремљен и ускоро се очекује потписивање. ЕПС је финансијер читавог пројекта, а планирано је да на простору насеља Кусадак буду Дом културе са амбулантом, мултифункционална свечана сала, фудбалски стадион, спортска хала, терен за мале спортове, црква са парохиским домом, завичајни музеј. Некадашњи риболовачки дом на старом ушћу реке Пештан у Колубару добиће наследника у монтажном објекту брвнаре који ће бити постављен на новом ушћу, што ће бити и својеврсна успомена која ће остати на простору ове месне заједнице и након пресељавања. Синђелић истиче да се у наредној години очекују договори око будућности Црквене општине Вреоци у насељу Кусадак, као и проналажење решења за куповину плацева предвиђених за мештани Вреоца у овом насељу.

■ Панорамски снимак Вреоца из 2014. године

за решавањем овог проблема. Споразум који дефинише да се комплетно село исељава потписан је 2016. године.

Када је у марту 2016. године фронт рударских радова стигао непосредно до објекта Основне школе „Диша Ђурђевић“, било је неопходно да се затвори школа, како због безбедности деце и наставног особља, тако и због напредовања рударских радова. Представници ЕПС-а и „Колубаре“ одмах су реаговали и договорено је да се приоритетно из Вреоца преселе сва домаћинства са децом школског узраста.

Договорена је надоградња школе у Црним Међама због проширивања наставног

простора. У току су интензивни и обимни радови које финансира ЕПС, а извођач је „Колубара-Грађевинар“. Завршетак прве фазе радова планиран је до краја августа 2019. године, па ће ученици дочекати нову школску годину у новом објекту школе.

Говорећи о објектима од јавног значаја у Вреоцима, Синђелић наводи да је због ширења копа морао да се затвори стадион ФК „Турбина“. Због немогућности да у Вреоцима тренирају и играју утакмице, потписан је споразум о финансирању рада клуба од стране ЕПС-а до завршетка новог стадиона. Од изузетне важности је и договор око финансирања МЗ Вреоци до краја процеса

пресељења, што значи много свим удружењима и клубовима.

Недавно је постојећи објекат поште престао да буде функционалан и надлежни из „Поште Србије“ донели су одлуку о измештању пословнице. На захтев МЗ „Колубара“ је обезбедила нови објекат који у потпуности одговара потребама пословнице, налази се на безбедној удаљености од рударских радова, а уграђена је нова опрема.

Због приближавања копа центру Вреоца, затворен је и Дом културе. У овом простору радио је КУД „Диша Ђурђевић“, који броји око 200 чланова. Као и у случају поште, захваљујући разумевању Мила Јеремића,

директора корпоративних послова „Колубаре“, и в. д. директора Грчића, обезбеђене су алтернативне просторије за КУД у простору бившег „Симпа“ у центру Лазареваца. Одмах након адаптације, овде ће бити премештене ношње и други реквизити друштва. КУД ће користити ове просторије до завршетка објеката у насељу Кусадак.

Све наведене активности, закључује Радиша Синђелић, резултат су напора и тимског рада свих чланова Савета МЗ Вреоци да се живот грађана у овом селу до окончања процеса пресељавања знатно олакша.

Н. Живковић

■ „Тамнава-Западно поље“ на крају 2018. године

Остварен биланс и завршени важни послови

Очекује се да ће до краја године бити произведено чак 30 милиона метара кубних јаловине, као и да ће планирани биланс од око 12,4 милиона тона лигнита бити премашен за 700-800 хиљада тона

Запослени на јаловинским системима површинског копа „Тамнава-Западно поље“ месец и по дана пре рока испунили су годишњи план у производњи откривке. Задату количину од 26,68 милиона кубика ископали су до 16.

новембра, а процењују да ће до краја године произвести 30 милиона кубика. Одлучено је да ће та бројка бити предвиђени биланс производње у следећој години. Средином децембра, процењује се, биће испуњен и план производње угља од 12,38 милиона тона. Одговорни кажу да су реална очекивања да до краја године он буде премашен за 700-800 хиљада тона лигнита.

— Наредних година себи морамо да задајемо веће билансе за производњу јаловине, јер сада постоје услови за то. Ово је последња година већих операција које су урађене на „Западном пољу“, пре свега на јаловинским системима. Послови су делом били решавање последица поплаве, а делом део инвестиционог програма. Захваљујући томе шта је реализовано у годишњим ремонтима, довели смо у пројектовано стање сва три јаловинска система и систем међуслојне јаловине. До краја експлоатације очекујемо редован и

миран рад БТО система, добру производњу и текуће технолошке операције — каже Горан Томић, директор копа.

Током ремонта Првог БТО система, који је трајао 40 дана, одлагалиште је напоскон враћено на нижу позицију. Комплетно одлагалиште, одлагач, клизни воз и три километра трачних транспортера пресељени су и постављени на задату локацију, објашњава Томић. Први систем је заузео позицију предвиђену пројектом, па је тако обезбеђена његова стабилност. Други јаловински систем је спуштен, као и његово одлагалиште. Ове године оформљен је Трећи систем, а по инвестиционом плану укључена је „нова“ међуслојна јаловина, захваљујући новом одлагачу. Он је био изузетно ангажован у производњи. У једном периоду истовремено је радио на Трећем јаловинском систему и на међуслојној јаловини. Дневно је давао 50.000 кубика

откривке и тиме доказао своје могућности када је реч о капацитету.

– Ефекти урађеног су се осетили одмах, јер су јаловински системи једва сачекали своје ремонте. Већ смо имали временске услове карактеристичне за зиму, било је мрза, снега и кише и могу рећи да су системи у задовољавајућем стању и да ће без проблема издржати зимски период. Резервних делова је било довољно да урадимо неопходно – рекао је Томић.

Производњу угља на овом копу и ове године обележила је борба за количину и квалитет лигнита. Борба је све тежа, јер је лежиште компликованије и сложеније, са све више прослојака како фронт радова напредује ка југу, односно како се приближава граница завршних радова. Постављањем система међуслојне јаловине много проблема је решено, али је најтеже било да се постигне потребан квалитет

угља. Тај задатак је испуњен у великој мери, ако се има у виду квалитет лежишта и да се чека систем за хомогенизацију. Током текуће године на овај коп је пребачена производња угља за широку потрошњу коју реализују два грабуљара, па је нешто више од 100.000 тона равнот угља произведено за ту намену. Ова активност им је доносила додатно оптерећење, јер нису спремни да истовремено покрију рад система и грабуљара.

– Пред крај године могу да кажем да је година која ће ускоро бити за нама успешна. Оно што нас највише мучи је број запослених који се стално смањује одласцима у пензију. Ако се то има у виду, ово што смо урадили ове године резултат је за поштовање. Дошао је један број младих на основу Уговора о привремено-повременим пословима да попуни радна места, али нама одлазе искусни радници и проћи ће доста времена док

младићи стасају у прекаљене мајсторе. На крају ове године најсрећнији смо што је коп у стању када је потребно само да радимо и да су иза нас године када је било важно да „преживимо” – навео је Томић.

М. Димитријевић

Драгоцена помоћ Поља „Г” и „Метала”

Директор „Западног поља” истиче значај постојања Поља „Г” за „Колубару” и за свој коп. Његов рад помаже „Западном пољу” да постигне задату производњу и даје простор и време да се обаве значајни послови током ремонта. Речи похвале иду и на адресу „Метала”, у којем су се ове године изузетно потрудили да набаве потребне делове и све припреме и вероватно највећи број радних сати остваре на овом копу.

Угаљ по П

Површински коп Поље „Д“ има два угљена система, БТУ и БТС. Осим што им је угаљ очигледна спона, везује их и презиме главних пословођа, Гајић. Само по себи, то не би било необично да није реч о браћи близанцима Томиславу и Андрији

Рођени су 2. јануара 1963. године, а носе имена чувене браће Бајић, најпопуларнијих певача изворне музике бивше Југославије, познатих по томе што су први снимили песму „Иде Миле лајковачком пругом“. Гајићи живе са својим породицама у родној Дудовици. Невероватно је да им се и супруге исто зову, чак деле и датум рођења. Занимљив је и датум на који су двојица браће почели да раде у „Колубари“ – 10. октобра 1984. године. Ове 2018. навршавају јубиларних 40 година радног стажа.

За разлику од јамске производње, у којој је због огромног ризика посла било забрањено да близанци, односно браћа раде у истој смени, у површинској експлоатацији то није случај. Тако су Андрија и Томислав заједно

почели да раде као приправници на Првом Б систему. Ту су били две године, кратко радили као руковаоци станице и тракисти, један на „одлагачу 3“, други на „одлагачу 4“, док нису положили стручни испит. Потом су добили решења надзорника на путевима, у оквиру службе „Припреме“. И ту су боравили кратко. Двојица буразера, како се међусобно зову, одатле су прошли Поље „Д“ уздуж и попреко.

Први је започео разговор Томислав, као што је и ред, пошто је старији читавих 15 минута. Испричао нам је да је радио на готово свим јаловинским и угљеним системима, укључујући и „Пескару“, да би се скрасио на БТУ систему, где је стекао звање главног пословође.

Андрија је, пак, из „Припреме“ отишао на Четврти БТО систем, који је тек формиран са „глодаром 1“. Потом је радио на Петом, Првом Ц и Првом Б систему одакле долази на угаљ, „глодар 8“, односно БТС систем. Ту је након више од 30 година рада у смени, добио звање главног пословође.

– Дођосмо до 40 година радног стажа. Није то мало, нити је било лако, ни на почетку ни касније када смо радили као надзорници и пословође. Разних проблема је било. Није било ни превоза у смени као сада, пешачило се много. А системи сви дугачки, ти као надзорник мораш цео да обиђеш – прича Андрија.

Томислав се надовезује и каже да се дешавало да се по два пута прође систем – искрсне проблем, па мора да се врати, опет

пешке. А тек колико пута су остајали из треће смене, не може ни да изброји.

Питамо, с обзиром на то да физички изузетно лице, да ли је било забуне међу колегама. Уз смех одговарају да јесте, и те како.

– Нарочито када је он био на једном систему, ја на другом. Радници су нас много мешали. На пример, дође радник и замоли да одсуствује или да изађе раније с посла. Шта ћу, упутим га на буразера. Много је интересантније било када неко мој крене да избегне неки посао, па „удари“ на буразера и врати се назад, мисли да сам ја. Било је таквих ситуација доста – уз осмех прича Томислав, а Андрија додаје да је и код шефова било забуна, па се немали број пута дешавало да га

■ Томислав Гајић

Узорали пет села унакрст

Браћа Гајић су нам испричала још једну појединост из свог живота, а то је да обојица од четвртог разреда основне школе возе трактор. Као ђаци, учествовали су на бројним такмичењима орача и освајали награде. Андрија чак носи титулу другог орача Београда. Како су нам објаснили, није било категорије, већ наместиш плуг, узореш и најбољи орач побеђује. Наставили су са овом праксом током целог школовања. А да ли је било тешко? – Ко те пита! Кад се вратимо из школе, отац чека – мора се у њиву. Узорали смо пет села унакрст – кажу Гајићи.

Гајићима

сретне шеф система и пита за неки технички захват који је планиран за буразеров систем. Још се пожалише да су управо због велике сличности морали кроз цело школовање да одговарају истог часа.

Према научним истраживањима, веза близанаца, нарочито једнојајчаних, као што су јунаци наше приче, веома је јединствена и комплексна. Често у тежњи да буду сопствене личности не воле исте ствари, разликују се карактерно, а ствара се и такмичарски дух који је много већег интензитета него код обичне браће и сестара. На страну што су се запослили у „Колубари“, где се системи одувек такмиче. И јаловински, а угљени још више. Отуда и на наше питање да ли су долазили у конфликт око производње, добијамо потврдан одговор, додуше увијен у причу о резултатима, али, то је „Колубара“ – све се мери производњом.

Свет за себе

Према научним истраживањима, једнојајчани близанци у раном узрасту најчешће развијају свој бебећи говор, односно криптофазују. Томислав и Андрија кажу да дуго нису проговорили, али су зато између себе повоздан чаврљали својим језиком. Били су доста повезани, па уколико се један разболи, врло брзо је и други болестан. А када нешто није у реду, одмах осете, кажу.

Тако се Томислав похвалио да су за годину и по дана, колико је био надзорник на Другом систему, освојили све рекорде који су се могли освојити. Те године производни план је износио пет милиона кубика јаловине, а они су произвели више од девет милиона. Андрија опет каже да су и на Првом Ц такође имали милионску производњу и поред рада са веома лошим материјалом.

Угаљ је тек посебна прича. Ту је стална потражња за што већом производњом, па је тензија неминовна. Поготову што су Гајићи на два различита система, сваки са водећим багером импресивних перформанси у које су константно упрте све очи. Отуда и не чуди да су, како нам се браћа заједнички поверавају, обавезне „полемике“ о томе чији систем је бољи и како раде.

Међутим, постоји и друга, лепша страна медаље. Како каже Андрија, уколико дође до неког проблема на копу, а они су код куће, неретко се консултују како проблем најбоље решити.

– Један од другог купујемо занат – укратко објашњава он.

– Прошли смо на копу све што постоји. Док смо били млађи, радили смо приватно лимарију и механику, па када се све то знање пренесе на систем, знамо решење за сваки проблем који се појави, било да је машински, електро или рударски. То је велика предност у нашој професији – сматра Томислав, уз објашњење да им је на послу заједничко да никако не воле застоје.

– Настојимо да сваки застој отклонимо што пре. Управо због тога што је мало откривеног угља на обе позиције, трудимо се на све могуће начине да се дође до потребне производње. Нон-стоп се боримо, правимо себи екипу, што није лако с обзиром на то да помоћних радника нема довољно – каже Томислав. Андрија појашњава да је посебан аспект то што као главне пословође треба да организују посао, а истовремено да уклопе боловања, рекреације и рехабилитације за 35 багериста и тракиста.

– Посао се мора организовати тако да све функционише, да су на првом месту људи, потом машине, односно објекти и на трећем производња. Сада су стигли нови млади радници. Прво што их учимо то је да знају да ходају по копу, да чувају једни друге, пазе на објекте и машине и буду свесни да од производње сви живимо. Све то треба ускладити, а ми све старији – каже Андрија, док Томислав шеретски закључује да је до старости далеко, имају такве гене, њихови су живели по 96 година.

Из разговора са браћом Гајић сазнали смо и да је Томислав на рођењу био тежи од брата за читав килограм, па Андрија јури тај килограм цео живот. И виши је за два центиметра, иако му Андрија „даје један“. Свако ко их сретне може да примети колико су слични, али и различити. И колико је добро да увек можеш да рачунаш на разумевање особе која те потпуно познаје и зна како се осећаш.

Д. Весковић

■ Андрија Гајић

Велики ремонт, још већа реконструкција

Предвиђено је да инвестициона оправка траје 45 дана. Савремени систем управљања уграђен током ревитализације 2010. године на роторни багер „глодар 9“, један од најбољих и најсавременијих на Пољу „Д“, потврдио да је то била одлична инвестиција

На Петом БТО систему површинског копа Поље „Д“ у току је инвестициона оправка багера „глодара 9“ и „одлагача 6“, праћена обимном реконструкцијом система. Како сазнајемо од Маријана Ранковића, шефа овог система, тешко је разлучити где има више посла, јер су обе операције изузетно захтевне.

– Реконструкција система обухвата пребацивање свих транспортера са тракама на нову позицију. Фактички, цео одлагалишни део се реконструише. Од пет станица, са колико систем располаже, само један транспортер (А23) остаје на првобитној позицији, с тим да ће на повратном делу бити продужен за око 180 метара, док остали иду у нову позицију. То је за нас 2.200 метара препакивања трака,

чланака, преноса станица и њиховог паковања на нову позицију на којој ће радити „одлагач 6“, који се транспортује на 55 метара вишу етажу од ове на којој се налази – објашњава Ранковић.

Део трасе новог система је већ направљен, док се на преосталом убрзано ради, јер су се чекале машине које су биле ангажоване на реконструкцији Трећег БТО система. Запосленима иде у прилог то што је пре ремонта одлагач већ прешао половину пута до дестинације, тако да је сада на око 1.800 метара од места на коме ће радити. Дужина целе нове позиције система биће око 4.000 метара, с тим да ће касније бити укључен још један транспортер, чиме ће бити достигнута коначна дужина од око пет километара.

– Свакако да ће нам највећи посао бити транспорт погонских станица. За ову операцију биће ангажована такозвана платформа, која ће носити све наше станице, једну по једну, на нове позиције. Једна од њих (Ц15) ће прећи чак пет километара од места на коме се сада налази до места на коме ће радити – каже Ранковић и објашњава да им, поред временских услова, овај посао додатно отежава то што се транспорт платформом може обављати искључиво рампама благог нагиба, односно рампама које су посебно пројектоване за ову сврху. Такође, „путовање“ увелико отежава и прелазак преко чак три траке околних система.

Ранковић истиче да је за цео систем од велике важности да се инвестициона оправка

на багерима обави у што већем обиму, па је зато предвиђено 45 дана ремонта. Наиме, последњих неколико година „глодар 9“ радио је у веома тешким условима, са заводњеним материјалом кога је било тешко и копати и утоварити, и који је „гушио“ систем. И сама носивост тла, по коме је багер ступао била је мала, па је често насипан нови материјал испред њега.

– Због рада у таквој средини неретко се глодару није могло прићи машинама или дизалицама. Све указује на то да ће на новој позицији услови бити повољнији. Такође, на одлагалишном делу поставља се одлагалишна трака на нешто бољу кипу, где је стање стабилније, тако да је и ту омогућен квалитетнији рад – прича Ранковић.

Да су услови у којима је радио и те како оставили трага на највећем багеру Поља „Д“ говори и број предвиђених машинских послова током ремонта. Највећа пажња ће бити посвећена транспорту. Душан Јовановић, машински инжењер система, сматра да довољно говори сама чињеница да ће бити замењено 70 папуча на транспорту. Такође, биће замењена сва мала колица и ремонтовани потпорни тркачи на свим гусеницама.

– Код радног точка имаћемо санацију свих 14 кашика које су оштећене. На њему ће бити санирани конус и полумесец и преконтролисан куглбан. Један од великих послова је демонтажа погона кружног кретања и санација отвора на прирубничким везама –

каже Јовановић и скреће пажњу да ће током овог ремонта бити замењена ужад од дизања стреле багера, која се, по правилу, мењају када дође до 10 одсто смањења пречника ужета или уколико дође до неког физичког оштећења.

– Ужад су последњи пут мењана 2010. године. За разлику од других багера на којима овај захват изискује компликовану процедуру, на „глодару 9“ постоји могућност селективне замене једног по једног ужета, што је велика погодност, нарочито јер не мора да се ради у ремонтним условима. За разлику од овог, прање (испирање и подмазивање) кугли за ослањање комплетне горње градње багера је веома захтеван процес, јер се задиже горња у односу на доњу градњу и на малом и на великом транспорту – наглашава Јовановић.

Урађена је ултразвучна контрола свих погонских вратила на бубњевима, док ће сви погонски редуктори бити преконтролисани ултразвучном и вибродијагностиком. Одређени сегменти радног моста биће преконтролисани електромагнетним флуksom.

Када је реч о ремонту „одлагача 6“, Јовановић објашњава да је акценат и на транспорту. Поред стандардних послова, планирано је да буде замењено и око 40 папуча, да се санирају мала и велика колица. Биће замењен погонски бубањ траке 1 и погонски редуктори трака 1 и 2. Такође, урађена је и ултразвучна контрола погонских вратила и вибродијагностика свих погона.

За разлику од машинских, када је реч о електропословима, како нам је рекао Перо Дупало, електроинжењер система, највише се ради на периферним уређајима и деловима, јер је доста њих оштећено и поломљено.

Један мотор транспорта послат је у „Метал“, док ће се на осталима радити на лицу места. Доста посла биће и на гусеницама 2 и 4, јер се комплетно мењају два ормара која су оштећена током експлоатације. Такође, због потреба Машинске службе, односно радова на куглбану, сви каблови који улазе у шлајфингер морали су бити раскачени и раздвојени. Што се тиче самих електропостројења, Дупало каже да су у прилично добром стању, тако да ту нема већих послова, осим редовних сервисирања.

– Роторни багер „глодар 9“ је, када је реч о електроопреми, један од најбољих и најсавременијих багера на Пољу „Д“. Током ревитализације завршене 2010. године у њега је уграђен савремени мултидрајв систем са фреквентним регулатором, све је покривено видео-камерама, лак је за руковање, има приказе на мониторима и комплетно је климатизован. То је одличан багер. До сада са том опремом имамо одлично искуство, јер нити је било проблема нити кварова. Свакако је то

била добра инвестиција – закључује Дупало и додаје да је слична ситуација и код „одлагача 6“, на коме се улагање у савремену опрему такође вишеструко исплатило.

– „Одлагач 6“ је пре три године имао већу електроинвестициону оправку током које су му комплетно замењени кабловски и управљачки систем. Том приликом је уграђен компјутер, док су погони остали стари, са роторским упуштачима, што практично значи да је сам систем кретања остао стари, док су команда и управљање нови. И то се показало као добра комбинација, јер багер ради поуздано и нисмо имали већих кварова – истиче Дупало.

Највећи део посла током овогодишњег ремонта запослени очекују приликом замене оштећених и дотрајалих каблова који пролазе кроз мали шлајфингер на малом транспорту. Од осталих послова наш саговорник наводи да је осветљење било у прилично лошем стању, па ће се радити и на томе.

– Као и све остале, и електрослужбу очекују бројне активности везане за реконструкцију Петог БТО система. Практично, морамо да изместимо чак два далековода, односно да их доведемо на нови положај система и „напојимо“ станице и одлагалишни део система. Овај посао ради наш систем уз помоћ радионице за напојну и разводну мрежу. Оно што је и више него добра околност за овако велики посао јесте што имамо карету за намотавање кабла, што ће нам умногоме олакшати посао распростирања и купљења каблова на старом положају система. Остали каблови (команда, снага и телефон) биће постављани када буду формиране трасе и паковани чланци – рекао је Дупало.

Д. Весковић

Џин Поља „Д“

Роторни багер „глодар 9“ је највећи и најсавременији багер Поља „Д“. У „крштеници“ му стоји да је 1990. године кренуо са радом на овом копу. Понос и дика свих рудара, прави је џин по свим својим карактеристикама. Тежак је 3.156. тона, дугачак 110, а висок 45 метара. Невероватан је и његов капацитет од 6.100 кубика по сату. То омогућава 14 кашика, запремине 1.760 литара, а да не говоримо да висински може да копа 32 метара, док је дубина копања пет метара.

■ Станице носи платформа

Усвојен систем управљања енергијом

Остварен циљ дефинисан за ову годину, када је реч о процесу интеграције управљачких процеса

Представницима Огранка Рударски басен „Колубара“ 22. новембра званично је уручен сертификат којим је потврђена имплементација система управљања енергијом у складу са захтевима међународног стандарда ISO 50001:2011. Овај документ придодат је групи раније добијених сертификата међу којима су они који се односе на систем управљања квалитетом (ISO 9001:2015), затим систем управљања заштитом животне средине (ISO 14001:2015) и систем управљања безбедношћу и здрављем на раду (OHSAS 18001:2007).

– Захваљујући максималној подршци руководства и ефикасном раду стручног енергетског тима и уз стручну помоћ консултаната из „Текон-техноконсалтинга“, успели смо да крунишемо активности које су трајале претходних 18 месеци. Остварили смо циљ дефинисан за ову годину, када је реч о процесу интеграције управљачких процеса – рекао је Дејан Зекић, руководилац Сектора за ИМС.

Зекић је додао да смо у обавези да набавком енергетски ефикасне опреме, успостављањем и применом документованих процедура, активним учешћем, мотивисаношћу и свешћу свих запослених побољшамо енергетску перформансу, што значи да постигнемо жељене резултате који испуњавају законске обавезе у вези са коришћењем и потрошњом енергије.

Законом о ефикасном коришћењу енергије и Уредбом о утврђивању граничних вредности годишње потрошње енергије ЈП ЕПС, Огранак „Колубара“ са претежном делатношћу у производном сектору препознат је као обвезник система енергетског менаџмента (ОСЕМ) са годишњом обавезом уштеде примарне енергије у износу од један одсто.

Зекић је објаснио да стручни енергетски тим контролише идентификоване индикаторе енергетских перформанси, специфичну потрошњу енергије, поредбenu вредност и учинке енергетске ефикасности о којима постоји база података формирана током енергетског преиспитивања у претходном периоду.

■ Дејан Зекић, Владан Чокић и Драган Миладиновић

– Подаци су показали да је у 2017. години дошло до повећања потрошње електричне енергије од 1,33 одсто, али и повећања производње за 2,97 одсто. То значи да је специфична потрошња енергије (која представља однос ове две вредности) током 2017/2016. године смањена за 1,57 одсто – наводи М.Сс. Драган Миладиновић, представник руководства за систем енергетског менаџмента Огранка „Колубара“. Он указује на релевантне показатеље учинка енергетске ефикасности који се односе на потрошњу електричне енергије заменом конвенционалне LED расвете на производно-техничким системима, у објектима и радионицама за одржавање, који најбоље осликавају финансијске ефекте уштеде.

– Годишња уштеда енергије и финансијских средстава коју је могуће остварити заменом старог конвенционалног осветљења новим (односно прелазак на LED расвету) износила би око 4.874,51 kWh, што је више од 30,4 милиона динара. Подаци говоре да би уштеда у производњи угља у том случају износила готово 600.000 тона, што је око два одсто укупне „Колубарине“ производње у 2017. години. На овај начин, већ у првој фази спровођења идентификованих мера енергетске ефикасности дошло би се готово до испуњења законског захтева за уштедом од један одсто – рекао је Миладиновић, напомињући да подаци не обухватају све погоне у свим организационим целинама.

Владан Чокић, директор сертификационе куће „Bureau Veritas“, која је доделила поменути документ, каже да је то њихов четврти сертификат Огранку „Колубара“.

– Сигуран сам да ће руководство заједно са свим запосленима као и до сада радити на одржавању и побољшању успостављених система менаџмента и тако потврдити своју лидерску позицију у производњи и преради угља, као и одржавању рударске и енергетске опреме – рекао је он.

Т. Крупниковић

Програми по организационим целинама

Добијањем сертификата ISO 50001:2011 испуњен је Динамички план реализације пројекта развоја интегрисаног система ИМС. За остварење предвиђених посебних циљева за погоне у оквиру организационих целина израђени су посебни планови и програми. Они се односе на мониторинг потрошње електричне енергије, за који је у току израда пројекта у ОЦ „Пројект“. Такође, урађени су планови и програми за замену и преправку стандардних конвенционалних расветних тела одговарајућом LED расветом. Циљ је да се смањи потрошња електричне енергије за један одсто у свим организационим целинама Огранка „Колубара“.

Сви подаци на једном месту

Током 24 сата непрекидно се сливају подаци о производњи „Прераде“, као и све важне информације о стању постројења

Крајем децембра погони „Прераде“ један за другим испуњавају годишње планове производње. Следе упоређивања биланса и сумирање резултата по појединачним погонима, од којих сваки има посебну улогу у процесу прераде угља који пристиже са копова. Нижу се бројке, проценти, тоне. Иза свега тога стоје запослени, који највише доприносе да системи бележе успешан завршетак године. Међу њима су и радници ангажовани у Производно-техничком сектору.

Сектор ради у оквиру Организационе целине „Прерада“ и тренутно обухвата Службу производње, Електроприпрему и Машинску припрему.

– У Производно-технички сектор током 24 сата непрекидно се сливају подаци о целокупној производњи „Прераде“, као и све важне информације о стању постројења. Наши сменски инжењери редовно достављају информације о расположивој количини угља који стиже са површинских копова, броју вагона потребних за транспорт угља, евентуалним проблемима у погонима или застојима због кварова. Наш задатак је да за све те кварове организујемо екипе радника како би се они отклонили у што краћем року, а информације проследили директорима и управницима свих „Прерадиних“ погона, са којима се договарамо о даљем раду. Такође, свакодневно смо у контакту са колегама из термоелектрана (ТЕНТ, ТЕК, „Морава“), са којима правимо планове о количинама угља коју је неопходно испоручити за њихов рад. Сарадња са Железницом Србије је присутна свакодневно како би се обезбедио довољан број вагона за транспорт сушеног угља ка крајњим потрошачима – набраја Златија Стојаковић, руководилац сектора, која је стекла велико радно искуство и поштовање колега радећи скоро две деценије у погонима Оплењенивања угља у којима је обављала послове од инжењера до директора погона, а последњих неколико година ради у Производно-техничком сектору.

О пословима и обавезама које имају запослени у Производно-техничком сектору, више детаља сазнали смо у Одељењу координације производње у коме се даноноћно, под будним оком одговораног и уиграног тима стручњака, посао обавља

■ Одељење координације производње

уз крајњу опрезност, повећану будност, колегијалан однос и тимски рад.

– Организујемо производњу, односно координирамо рад свих погона „Прераде“ тако што од надлежних са површинских копова свакодневно добијамо информације о дневној количини угља која је планирана за испоруку, након чега се прави план колико је потребно угља Мокрој сепарацији, Сушари, Топлани, колико ће бити испоручено термоелектранама „Никола Тесла“, „Колубара“, „Морава“, као и за широку потрошњу – каже Душан Поповић, руководилац Одељења.

Према речима нашег саговорника, у току смене долази до повремених застоја проузрокованих кваровима, па је њихова обавеза да обилазе погон, сагледају ситуацију и организују отклањање квара ангажујући службе електро и машинског одржавања. У случају већих кварова, хаварија и временских непогода заједно са руководићим особљем предузимају мере за отклањање застоја.

– Основни задатак свих нас је да током рада остваримо што веће производне резултате у свим погонима Организационе целине „Прерада“, да застоје сведемо на минимум, обезбедимо довољну количину угља за све потрошаче, довољну количину технолошке паре за производне погоне и грејање града Лазаревца у зимском периоду. Златно правило је „ниједан погон не сме стати са радом, а поготову Топлана зими“ – каже Душан који има 26 година стажа, од чега је 20 година радио по сменама.

– Карактеристике нашег посла су благовремена информисаност, одговорност и брзина реаговања, јер у сваком тренутку морамо да имамо тачну информацију о ситуацији у погону – каже Горан Петковић, сменски инжењер производње. Он истиче да је поред редовног вођења евиденције производње, дневних и сменских извештаја, њихов задатак

да обилазе погоне у циљу упознавања и отклањања евентуалних сметњи за нормално одвијање технолошког процеса. У сталном су контакту са колегама са површинских копова због количине и квалитета угља, евентуалних застоја, са дежурним координаторима у производно-техничком сектору на нивоу „Колубаре“, као и са претпостављенима, које у било које доба дана и ноћи обавештавају о евентуалном проблему.

Зорица Благојевић, инжењер, детаљно нас уводи у послове које она и њене колеге у Служби производње редовно обављају.

– Наши техничари свакодневно добијају податке које обједињују у дневни извештај производње. На крају месеца морају да се сравне сви подаци о количини свих производа добијених из „Прерадиних“ погона и координације производње са подацима из термоелектрана којима се испоручује угаљ. Када се сви ти подаци о количини сложе и уклопе, онда се ради биланс производње на крају месеца који шаљемо руководиоцима. На основу тог биланса ради се кориговани извештај производње који је на крају најмеродавнији за тај месец. Затим се раде тромесечни, шестомесечни и годишњи извештаји, као и годишњи планови производње – каже наша саговорница.

Т. Симић

Колегијални односи

Најмлађи међу колегама, Стефан Тошанић, после положеног приправничког стажа, од септембра ове године ради као сменски инжењер. Није му било тешко да се уклопи јер, како каже, има од кога да научи посао и како да помогну једни другима. Да међу њима владају здрави колегијални односи, имали смо прилике и сами да се уверимо.

Колубарци на два точка

У б, Обреновац, Ашања, Осечина, Букуља, Повлен, Забран, Градац, Рајац, Равна гора, Космај, Кучајске планине, Косјерић, Дивчибаре,

Топола – само су неке од дестинација до којих су Игор Ћосић, Александар Кузмановић, Владимир Јовановић и Александар Коцић стигли на својим бициклима. Ови авантуристи, запослени у РБ „Колубара“, изабрали су бициклизам као најбољи вид рекреације, дружења, антистрес терапије, такмичења, али и мерења снаге и издржљивости свога тела и ума.

Са осталим љубитељима овог спорта из Лазаревца и околине окупљају се самостално или у оквиру бициклистичке секције Планинарског друштва „Вис“, која је оформљена пре две године на основу идеје нашег саговорника Игора Ћосића (1976), машинског инжењера који ради у Служби осигурања у РБ „Колубара“. За себе каже да је циклоториста – путује бициклом за своју душу.

– У бициклизму сам десетак година. Из радозналости и постепено локалним турама по околини, почео сам најпре вожње од 40 и 100 километара до Трбушнице, Крушевице, Обреновца, док нисам стигао до свог највећег подухвата, шест дана пута од Будимпеште до Лазаревца у августу 2015. године. Та авантура је оставила најјачи утисак на мене, донела ми је неке нове циљеве, а један од њих је и вожња Лазаревац-Беч, коју планирам следеће године – прича Игор, који већ три године успешно пише блог „Сизифово камење“ о путовањима и бициклизму и додаје да је заљубљеник у природу, камповање и фотографију.

Да бициклизам шири видике, открива нове просторе, јача свест о природи, доприноси здрављу и поправља расположење, потврђује и Александар Кузмановић (1969), референт за персоналне послове у Сектору за правне, кадровске и опште послове РБ „Колубара“, који се већ пет година не одваја од свог бицикла за планинску вожњу.

– Моја прва озбиљнија вожња била је до Кучајских планина. То је био и мој први велики изазов јер сам залутао у шуми и изгубио групу од 60 бициклиста испред себе. Тих тридесетак километара лутања и сналажења на планини која је, како сам касније сазнао, највеће станиште вукова у Европи без резервата, за мене су били права адреналинска инјекција, донели су ми суочавање и борбу са самим собом, пуно преиспитивања и померања граница. После свега, осећај је добар. Нешто те вуче да наставиш даље, да откриваш нове пределе, нове људе, да упознајеш себе, да се суочаваш са природом и временским неприликама, јер у бициклизму су велики напори, али су велика и решења – наводи Кузмановић, истичући да му је једна од

највећих жеља да крене у вишедневну авантуру на свом бициклу.

Педесетдогодишњи Владимир Јовановић, самостални пројектант у „Пројекту“ и три године млађи Александар Коцић, машински инжењер за хидраулику на „Тамнава-Источно пољу“, поред друмског и планинског бициклизма већ неколико година се баве маратонским, односно дугопругашким бициклизмом.

– Овај вид бициклизма подразумева пуно превезених километара умеренијим темпом вожње кроз атрактивне пределе. Ту су изазови брзина и што краћа постигнута времена, али и заједничка вожња са мањом групом у ритму најслабијег – објашњава Александар, који се бициклизмом бави 13 година. Као своје највеће успехе истиче овогодишњи бревет од 300 километара и учествовање на великој бициклистичкој манифестацији „Gran Fondo Belgrade“, одржаној под покровитељством Светске бициклистичке федерације, а у којој су учествовали светски и европски прваци овог спорта. Последње три године, Александру у бициклистичким походима прави друштво његова супруга Мира, а љубав према бициклизму преносе и на своју тринаестогодишњу ћерку.

Када је пре десетак година први пут бициклом стигао до Бање Врујци, Владимир није ни слутио да ће овај вид рекреације бити његов начин живота. Упознавши преко друштвених мрежа покојног Ивана Пују, доајена дугопругашког бициклизма, заинтересовао се за маратонски бициклизам и постао је први Лазаревчанин који је извезао 200, 300 и 400 километара бревета.

М. Павловић

Лазаревачки бревет

Бревет је бициклистички догађај где учесници прате предефинисану трасу, поштују временске лимите и оверавају своје картице на контролним тачкама. У Србији се од 2011. промовише овај начин вожње који је настао у Француској крајем 19. века. Захваљујући Владимиру, од пре две године крајем маја одржава се и Лазаревачки бревет, који се због брдовитог терена оцењује као један од најтежих.

Следеће године у новим клупама

И након пресељења
у нови објект
настављене
лепе традиције,
међу којима је
и организација
позоришног
фестивала

Када је у марту 2016. године фронт рударских радова колубарских копова стигао надомак ОШ „Диша Ђурђевић“ у Вреоцима, ученици и наставно особље су се иселили из матичне школе у објект у Црним Међама, до тада издвојено одељење ове школе.

Према речима Мирјане Јоксимовић, директорке ОШ „Диша Ђурђевић“, објект у Црним Међама првобитно је био планиран за четворогодишњу школу, али сада добија статус осмогодишње.

– Представници ЕПС-а и „Колубаре“ су нам изашли у сусрет и помогли да организујемо наставу и да школа настави да ради. Организован је превоз ученика са две линије које

финансира „Колубара“ и једном линијом коју финансира ГО Лазаревац, чиме је у потпуности покривен долазак и одлазак деце из Лазареваца, Медошевца и Вреоца на наставу и са наставе – рекла је директорка.

Договорена је надоградња школе због проширивања наставног простора. У току су интензивни и обимни радови чији је финансијер ЕПС, а извођач „Колубара-Грађевинар“. Очекује се да ће радови бити готови до јуна наредне године, како би летњи распуст могао да се искористи да се нови објект повеже са постојећим и финализују послови. Завршетак прве фазе радова планиран је до краја августа 2019. године, па ће ученици дочекати следећу школску годину у новом објекту школе, која ће, према најавама, бити најсавременије опремљена школа у лазаревачкој општини.

Објект ће имати површину од око 1.700 квадрата, колика је била и површина матичне школе. Комплетно ће бити урађено и опремљено 12 учионица и остала пратећа опрема. У другој фази радова је предвиђена изградња сале за физичке активности површине 687 квадрата.

Док траје изградња, колектив ове школе ради и, како наводи

директорка, захваљујући стрпљењу ученика, родитеља и наставника, постижу се запажени резултати.

– Уз редован рад са ученицима, актуелна је и реализација споразума о педагошкој сарадњи са ОШ из Санкт Петербурга са којима обављамо скајп-часове и развијамо добру сарадњу. И по пресељењу у нови објект настављамо традицију организације Школског позоришног фестивала. Иако смо почели веома скромно, фестивал је, растући из године у годину, достигао значајне висине. Представе су сваке године све квалитетније, а искључиво их раде ученици драмских секција са учитељима и наставницима језика без помоћи професионалних позоришта или школа глуме – приликом отварања овогодишњег фестивала изјавила је Мирјана Јоксимовић.

Основци су подељени у две категорије – од првог до четвртог и од петог до осмог разреда. Награђују се најбоља представа (прво, друго и треће место), најбоља мушка и најбоља женска улога у обе категорије, а додељује се и награда за најбољу сценографију.

■ Мирјана Јоксимовић

дебитанта године и најбољу глумачку бравуру.

Директорка Јоксимовић је нагласила да сви са великом вољом и енергијом припремају фестивал, а за овај конкретно каже да је можда био и најтежи за организовање.

– Више не можемо да користимо салу Центра за културу у Вреоцима, тако да први пут фестивал организујемо у Дому културе у Црним Међама. Бина није постојала, па смо имали одређених техничких проблема, али уз помоћ, добру вољу и подршку свих оних чија нам је помоћ била драгоцен, успели смо. Општина нам је дала бину, озвучење нам је уступило КУД „Диша Ђурђевић“, а остало је ангажовање ученика, наставника, учитеља, мештана и родитеља. Успели смо да ову салу претворимо у право мало позориште – поносна је директорка.

Р. Лазић

Десет школа учесника

На фестивалу, који је почетком децембра одржан седму годину заредом, титулу најбољих понели су ученици ОШ „Милорад Мића Маринковић“ из Малог Пожаревца и ОШ „Михаило Младеновић Сеља“ из Дудовице. На тродневној смотри учествовало је осам основних школа са територије лазаревачке општине и по једна из Солота и Лајковца. Дневно је извођено пет до седам представа. У ревијалном делу ове године наступили су предшколци са једном представом, мађионичар и плесни клуб „Колус“.

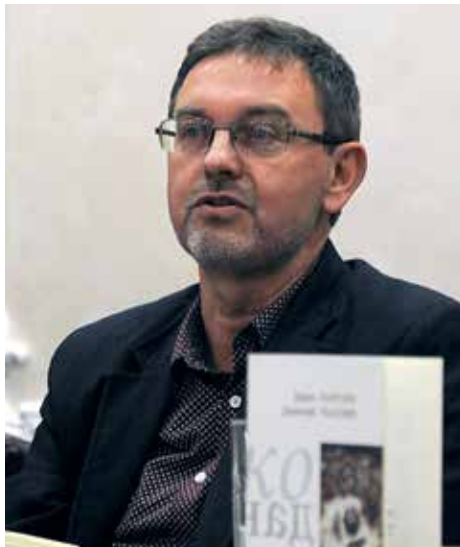
Потрага за смислом

Стабилно квалитетан глас савременог српског песништва. Пресудан утицај поезије Ивана В. Лалића

Из потребе да испита и поетизује феномен времена, Дарко Даничић је написао „Царске часове“, нову збирку медитативне лирике у којој је тај ненадокнадив ресурс истражен и опеван на смирен, одмерен и меланхолично интониран начин. Широко познавање опште културе, призивање прошлости и дилеме модерног човека спајају се у обради ове велике књижевне и животне теме.

Током две деценије песничког стварања Даничић је објавио збирке „Via militaris“, „Црно мастило сипе“, „Дванаест свећа“ и „С друге стране тишине“. „Царске часове“, који су настајали између 2014. и 2016. године, издала је Народна библиотека „Стефан Првовенчани“ из Краљева. Збирка је крајем новембра представљена у Библиотеци „Димитрије Туцовић“ у Лазаревцу.

Иако са више савремене запитаности и непосредног искуства, „Часови“ се умногоме надовезују на старије збирке кроз однеговани израз, литераризовање историјске фактографије, истраживање архетипских образаца, разгранато читалачко искуство и дијалог с прошлим и са собом. Поводом збирке о времену, пролазности и коначности, Дејан Алексић, главни и одговорни уредник

■ Дарко Даничић

краљевачке едиције „Повеља“, Даничића је окарактерисао као стабилно квалитетан глас у констелацији савремених српских песничких прилика.

– Географија човекове душе готово да се није мењала током векова. Човек о истом слично мисли, истом се радује, због истог пати. Управо тај збир искустава јесте тематско поље мисаоне лирике какву пева Даничић. Искуство је друго име за увремењеност човекове егзистенције, кључна реч и значењски топос ове сликовите, сведене и сугестивне поезије. Душа увек има потребу за смислом, утехом и љубављу, тим пре што се трагичност нашег постојања понавља – на лазаревачкој промоцији је истакао Милета Аћимовић Ивков, књижевни критичар.

Као најважније богослужење на Велики петак, царски часови су послужили као метафора за цео људски живот. Највише пажње посвећено је односу техничког времена и оног унутрашњег. Према речима самог песника, збирка је покушај да се ти мали животни тренуци подигну на један виши ниво и да се сви бескраји мере са обичним тренуцима који само изгледају једноставно и банално, а заправо воде ка зачуђености пред животом.

– Пишем кад осећам потребу за тим, под условом да обавезе то дозвољавају. Ипак, чини ми се да је јутро најкорисније и најефектније за промишљање. Да бих почео да пишем, а не мислим на забелешке које увек и на сваком месту правим, потребна ми је „мала вечност“, односно довољно времена без обавеза. Само писање може да траје врло кратко – пола сата, сат-два, али не може се писати између две спољне обавезе – рекао је песник.

Пресудан утицај на Даничићево песничко и читалачко сазревање имала је поезија Ивана В. Лалића. Ослањање на књижевну традицију носи трагове патристичке литературе, Блејка, Толстоја, Песое, Борхеса, Хјуза и других стваралаца. Тематско-мотивски слој налази своју основу и у антици, Византији и средњовековној Србији. Опус реферише на цивилизацијско искуство и универзална питања људског постојања.

– Поезија је увек трагање за смислом. Чак и кад сам аутор нема првобитне намере да активира све значењске слојеве, то трагање зна да буде вишезначно. Критичар вас понекад изненади неким тумачењима, очигледно тачним, иако то није била превасходна идеја. Трудим се да моје песме увек имају изражајну и јасну песничку слику и дубину, односно неки смисао. Тај метафизички понор или висина, какогод хоћете, за мене је неопходан састојак поезије – објаснио је Даничић.

М. Караџић

■ Ово је ауторова пета збирка поезије

Из радне биографије

Даничић је рођен 1961. године у Љигу. Гимназију је завршио у Лазаревцу. Дипломирао је на Машинском факултету Универзитета у Београду, а магистрирао и докторирао на Рударско-геолошком факултету у Београду. Поезију објављује дуже од две деценије. У књижевним часописима објављује и есеје и критике. У Рударском басену „Колубара“ радиод 1987. године. Тренутно обавља послове пројект-менаџера за реализацију пројеката „Б“ и „Ц“ у оквиру „зеленог“ кредита. Живи у Лазаревцу.

■ Циљ екипе био је да на најбољи начин репрезентује Рударски басен

Пехар за екипу „Колубаре“

У организацији Министарства унутрашњих послова Републике Србије и Ватрогасне бригаде Београд од 27. новембра до 7. децембра одржан је меморијални турнир „Милан Рмуш“, у част трагично настрадалог ватрогасца, који је изгубио живот у интервенцији гашења пожара прошле године. Турнир у малом фудбалу је одржан у Спортском центру „Падинска Скела“, а екипа „Колубаре“, предвођена селектором Гораном Жарковићем, освојила је треће место.

– Мислим да је ово можда први пут да екипа „Колубаре“ игра ван оквира наше компаније, јер је то екипа са Радничких спортских игара. Желели смо да дамо допринос таквом турниру. Што се саме организације тиче, била је на

врхунском нивоу. Учествовало је укупно 12 екипа, две групе по шест, а квалификационе утакмице играле су се на нивоу лиге. Поред нас, из ЕПС-а је била и екипа ТЕНТ-а, док су домаћини и гости биле екипе које су у надлежности МУП-а: Ватрогасци Београда, екипе обезбеђења, Институт Винча,

Полицијска станица Палилула, Специјална антитерористичка јединица, од које смо и изгубили у полуфиналу – рекао је селектор наше екипе Горан Жарковић и додао да је позив „Колубари“ да учествује на овом меморијалу стигао од команданта Ватрогасне бригаде Београд Милоша Мајсторовића.

У борби за треће место, наша екипа савладала је екипу ТЕНТ-а, освојила пехар и захвалницу упућену Рударском басену „Колубара“.

– Циљ нам је био да на што бољи начин репрезентујемо „Колубару“, а мислим да смо у томе и успели – нагласио је Жарковић.

Турнир је освојила екипа САЈ-а, док је друго место припало екипи Хитне службе.

Р. Лазић

Чаробњак из Сушаре

Свашта је Лаза измишљао, скраћивао, продужавао, одузимао или додавао, али кад год би нешто прекројио, то би увек било боље и ефикасније након, него пре његовог третмана

Од њега су директори бежали к'о ђаво од крста. Кад тај нешто научи, он то и уради. Обично крадом и увек са успехом!

– Тај човек је сто посто луд. Сви ћемо због њега да заглавимо у затвор, а неки ће и да изгину – чупајући косу говорили су му шефови иза леђе.

Можда због тога и није позван на прославу пола века „Прераде“, мада и даље чува радну књижицу у којој је заведен као радник старе Сушаре угља под редним бројем 13.

Драгомир Лазић (85), за оне који га знају само Лаза, некадашњи главни пословођа у Сушари, ипак је дошао на „забаву“, као што се то, уосталом, од њега могло и очекивати, као незван гост!

– Извињавали су се! Као, одавно сам отишао у пензију па су ме, ко бајаги, затурили у тим њиним списковима. Ипак, дали су ми свечано место, у врх софре. Одмах је позван и један новинар. Чак су ме и сликали. Било је све некако свечано и по пропису – подругљиво ће Лаза.

– Питам ја њих тада, на прослави: „Је л' бре, је л' се још увек држе оне моје решетке у аутоклавама? А они ће углас: „Држе, још како!“. Наставим ја строго да их решетам, к'о некад: „Има л' проблема с вентилима? Одговарају они ко ђаци у хору: „Нема Лазо, у Сушари је данас к'о у апотеци! – препричава стари вук.

– Видим им по лицима, мада су очи већ тада почеле лагано да ме издају, да није њима зорт што ме нису позвали на годишњицу предузећа, него што сам ненајављен бан'о, па им опет солим памет. Нисам се пуно задржавао, да им не кварим светковину – помало тужно присећа се некадашњи главни пословођа.

Данас, под старост, кад су га издале ноге, а на телевизору више не види да чита чак ни она најкрупнија слова, док пребира по успоменама у својим Ћелијама поред Лајковца, хоће Лаза да отвори душу. Тада искрено призна да је понекад можда био, што би рекао народ – накриво насађен. Кад би сви да ударе у клин, е он би, баш тада, једини у плочу.

■ Имао храбрости да „потури“ и грбачу и образ

– Не знам, видео сам даље и боље од осталих, а кад је требало имао храброст да потурим и грбачу и образ – покушава Лаза да оправда своје „мане“.

Од како се запослио у Сушари угља 1954. па све до одласка у пензију 1992. године био је, благо речено, несхваћен код својих претпостављених, док су га колеге волеле и са великим уважавањем поштовале.

Свашта је Лаза измишљао само да би стара Сушара, а потом и она нова, остале у погону. Скраћивао, продужавао, одузимао или додавао. Али кад год би нешто прекројио, то би увек било боље и ефикасније након, него пре Лазиног третмана.

Кад је нова Сушара 1987. године кренула са пробним радом звали су га да надгледа посао. И, ето опет проблема.

– У неко доба чујем како се сикирају да нешто као не покварим. Уплашили се да им Швабе неће онда признати ни цвоњак за штету. К'о, заглавиће због мене у букагије. Није него – препричава Лаза како су његови шефови запевали наглас кад год би њему напамет синула нека нова идеја.

Ипак, сви они су из неког само њима знаног разлога, као омађијани, пристајали да Лаза своје идеје спороведе у дело. Онда би, дочекивали бесана јутра, док су у трећој смени испробаване његове, у најмању руку, смеле иновације.

А често се због Лазе није спавало. Било онда када је „прекројио“ погон на отпадним водама, или кад је исекао оригиналне, да би, ван пројекта, уградио преправљене решетке за цеђење угља. Једном је био чак и пред отказом када је на своју руку исекао лим на новом погону да би се аутоклаве брже празниле.

Увек би се на крају испоставило да је био у праву пошто су његова иновативна решења по правилу давала боље резултате од оних првобитних. Било је тако и онда када је без знања управе прво преправио, а онда уз помоћ своје одабране екипе и уградио подне вентиле домаће производње на место оригиналних, увезених из Немачке. Због високог притиска све је морало да се уклопи у милиметар. Да је лоше проценио, Сушара би отишла небу под облаке.

– Није се играти с високим притиском. Умало ту ноћ нисам добио шећер. Ипак све је прошло у најбољем реду, а у Сушари се и после 30 година користе моји прерађени вентили – дичи се Лаза.

Био је на одмору кад су га једном приликом извукли из вреже парадајза. Пукли лежаји на главној осовини редуктора најважније траке у Сушари. Због тог квара ни копови нису радили неколико дана.

– Око мене све учен свет, инжењери, шефови, директори, а ја у кратким панталонама и папучама. „Помагај, Лазо, ако Бога знаш!“, скоро ме моле, исти они што су ме до пре неки дан грдили. Сагледам ситуацију и онда урадим најлућу ствар у свом животу. Окачим сајлама за плафон ону страну осовине где су пропали лежаји. Само лебди у ваздуху. Радиле је моја летећа осовина богами пуних 15 дана, све док из Тузле нису послали резервни редуктор – пун себе хвали се Лаза.

Кад су инжењери из Тузле видели ову скаламерију „ни на небу, ни на земљи“, само су се прекрстили и зачуђено упитали:

– Извин'те а, ко је овде чаробњак?

– Лаза! – одговорише сви углас.

Д. Ђорђевић

/// Фото: М. Цвијетић

CIP – Каталогизација у публикацији
 Народна библиотека Србије, Београд 658(497.11)[085.3]
 [Електропривреда Србије Енергија Колубара] **ЕПС Енергија Колубара** / главни и одговорни уредник Ана Павловић. -
 2017, бр. 1 (нов.) - . - Лазаревац : Електропривреда Србије, 2017- (Београд : Службени гласник). - 25 cm
 Месечно. - Је наставак: Колубара (Лазаревац) = ISSN 1451-2890
 ISSN 2560-5143 = ЕПС Енергија Колубара
 COBISS.SR-ID 250299404

